

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

z dnia ..... 2016 r.

**w sprawie nadania nazwy "Arcybiskupa Jana Cieplaka" rondy przy skrzyżowaniu ul. Królowej Jadwigi
i Alei Róż w Dąbrowie Górniczej**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 13, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.), po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity - Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.), na wniosek grupy radnych

**Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej
uchwala:**

§ 1. Nazwać imieniem "Arcybiskupa Jana Cieplaka" rondo przy skrzyżowaniu ul. Królowej Jadwigi i Alei Róż w Dąbrowie Górniczej.

§ 2. „Rondo Arcybiskupa Jana Cieplaka” zlokalizowane jest na działkach ewidencyjnych o numerach:

- dz. 130 i 127/3, km 99, obręb Dąbrowa Górnicza, stanowiąca własność Skarbu Państwa;
- dz. 3/117, km 100, obręb Dąbrowa Górnicza, stanowiąca własność Gminy Dąbrowa Górnicza.

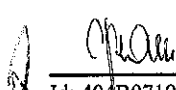
§ 3. Położenie ronda określa mapa topograficzna w skali 1 : 2000, stanowiąca załącznik do uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Dąbrowa Górnicza.

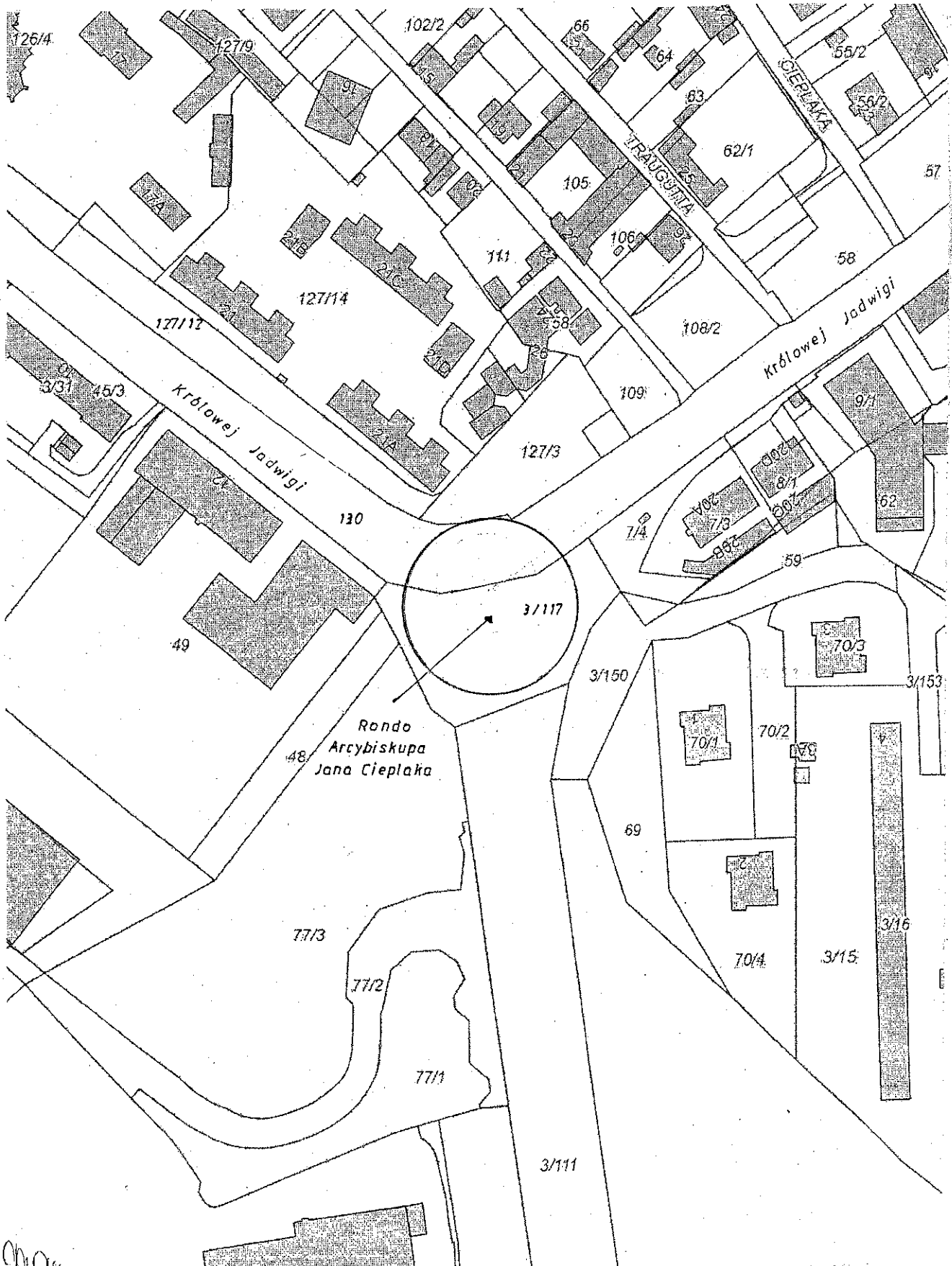
§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Dąbrowie Górniczej

Agnieszka Pasternak

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia

pa
Lew Bielicki

**Uzasadnienie do projektu uchwały w sprawie
nadania nazwy „Arcybiskupa Jana Cieplaka” rondu przy skrzyżowaniu ul. Królowej
Jadwigi i Alei Róż w Dąbrowie Górniczej.**

Ksiądz arcybiskup Jan Cieplak urodził się 17 sierpnia 1857 roku w Dąbrowie Górniczej. Rodzicami jego byli Jacenty i Julia z domu Bugajska. Ojciec Jacentego, Ignacy Ciepliński urodził się w Gołąszy należącej do powiatu będzińskiego. Około roku 1814 Ignacy, pod zmienionym nazwiskiem Cieplak, przybył wraz z rodziną do Dąbrowy i zamieszkali w dawnej kolonii Reden.

Chrzest Jana odbył się 23 sierpnia 1857r. w kościele Świętej Trójcy w Będzinie. Po śmierci matki, która zmarła w 1859 roku, Janem, opiekuje się babcia Katarzyna Bugajska zamieszkała w Gołuchowicach a następnie od 1861 roku brat matki, ks. Jan Bugajski, który był proboszczem w Krasocinie w powiecie włoszczowskim.

Naukę rozpoczął w gimnazjum w Kielcach, które ukończył w 1873 r., Wtedy to zmarł jego opiekun, ksiądz Bugajski. Dalszą jego naukę sfinansowali parafianie z zorganizowanej pomocy finansowej, którzy ofiarowali po pół rubla na jego studia, co może świadczyć o popularności tak młodego człowieka. Dzięki temu mógł dalej uczyć się w kieleckim seminarium. Wśród kolegów nosił pseudonim „Stanisław Kostka”.

Po pięciu latach seminarium jego profesorowie, postanowili wysłać go na studia teologiczne do Akademii Duchownej w Petersburgu.

15 sierpnia 1881r. w pierwszym dąbrowskim kościele pw. św. Aleksandra odprawił Mszę św. prymicyjną. W roku 1882 został magistrem teologii w Akademii Duchownej w Petersburgu i również w tym roku otrzymał propozycję uczelni, by został jej profesorem. Ksiądz Cieplak z tej propozycji skorzystał. Pełnieniem obowiązków profesora petersburskiej Akademii, zajmował się przez najbliższe ćwierć wieku.

W 1893r. ks. Cieplak został kandydatem na rektora seminarium w Petersburgu, ale nominacja zablokowana została przez Rosjan.

W miesiącu lipcu 1898 r. przybył do Dąbrowy gdzie brał udział w poświęceniu kamienia węgielnego pod budowę nowego kościoła ku czci N.M.Panny Anielskiej w Dąbrowie Górniczej. W protokole z tej uroczystości widnieje następujący wpis:

Ks. Jan Cieplak profesor Akademii Duchownej Petersburskiej, Egzaminator

Stopień doktora teologii osiągnął w roku 1901, zaś nominację biskupią otrzymał w 1908r. Diecezja, której został biskupem, była terytorialnie bardzo duża. Obejmowała między innymi ziemie dawnej Rzeczypospolitej i również Syberię, z zesłańcami, gdzie miejsca ich pobytu znaczone polskimi napisami na niszczących grobach.

W 1908r. uzyskano od władz carskich zgodę na przeprowadzenie wizytacji w diecezji. Wizytację przeprowadził biskup Cieplak. Dla tysięcy Polaków, którzy pamiętali jeszcze polską mowę, spotkanie z Polskim Biskupem stanowiło niewyobrażaną radość. Za krzewienie pamięci o Polsce został przez władze carskie szykanowany.

Biskup Jan Cieplak był również uczestnikiem licznych spotkań w całej ówczesnej Europie. W roku 1914 brał udział w Kongresie Eucharystycznym w Lourdes. Wracając z kongresu planował przybycie do Dąbrowy Górniczej na odpust M.B. Anielskiej ale rozpoczęcie działań wojennych nie pozwoliło zrealizować zapowiedzianej wizyty.

Po powrocie do Rosji, został administratorem diecezji mohylewskiej. Dla uchodźców wojennych organizował pomoc żywnościową i lekarską a wszystkim przepowiadał, że Polska będzie wolną i razem do niej powrócą.

W lutym 1917 upadł carat walczący z polskością przez ponad 120 lat. Biskup zaangażował się w pomoc dla Polaków, wypuszczanych z łagrów. O jego mądrości może świadczyć prośba z okazji świąt Wielkanocnych w której zwracał się do wiernych: „Nie urządzajmy święconego, a grosz zaoszczędzony ofiarujmy na potrzeby braci, czy to już nam z niewoli powróconych, czy mających do nas wrócić”.

W tym czasie nowym metropolitą mohylewskim został mianowany – bp Edward Ropp. Biskup Cieplak został jego sufraganem.

23 stycznia 1918r. rząd sowiecki wydał dekret o rozdziale kościoła od państwa. Komuniści przystąpili do niszczenia religii. Zarekwirowali kościelne dobra, odebrali księżom prawo prowadzenia ksiąg metrykalnych, cmentarzy. Metropolita mohylewski wystąpił z pismem do wszystkich parafii, w którym zobowiązywał duchownych do jednoznacznej obrony praw Kościoła. 29 kwietnia bolszewicy aresztowali abp. Roppa. Tego dnia decyzją Stolicy Apostolskiej bp Jan Cieplak został wyniesiony do godności arcybiskupiej.

Wystąpił w obronie abp. Roppa . Z tego powodu sowieci po raz pierwszy podjęła decyzję o aresztowaniu abp Cieplaka.

Na podstawie postulatów „rzesz mas pracujących oraz grupy katolików czerwonoarmiejców batalionu komendy miasta”, władze zażądały sprawdzenia relikwii Św. Andrzeja Boboli. Przeciw profanacji relikwii, protestowali wspólnie wraz z arcybiskupem, katolicy, prawosławni i żydzi.

Na dzień 5 marca 1923 r. arcybiskup został wezwany przed najwyższy trybunał rewolucyjny do Moskwy. Trzy tygodnie później w Moskwie rozpoczął się proces pokazowy metropolity oraz 14 księży i jednej osoby świeckiej. Zarzucano, że „od końca 1918 r. do grudnia 1922 r. utworzyli w Piotrogradzie, po wspólnym porozumieniu się, organizację, która postawiła sobie zadanie w celach kontrewolucyjnych przeciwdziałać prawom i rozporządzeniom Rządu Robotników i Włościan”. Prokurator Mikołaj Kurylenko żądał kary śmierci dla abp Jana Cieplaka, mówiąc: „...paść winien Cieplak, aby wiadano, że nie ma nikogo, kto by stał tak wysoko, żeby go nie mogła osiągnąć sprawiedliwość sowiecka.... i dalej ...wy mi tu mówicie o jakimś tam papieżu, którego nie znamy i nie wiadomo czy znać chcemy. Ja was proszę na inny grunt, pany księżde, do artykułu 22. Oto kara śmierci, która was czeka – tego żądamy”.

Sąd wymierzył karę taką, jakiej się domagał prokurator. Mimo tego, że w obronie oskarżonych występowali rządy kilkunastu państw a władze Polski zaproponowały Kremlowi wymianę więźniów, komuniści radzieccy odmówili a komuniści polscy w tym Julian Marchlewski, Julian Leszczyński i Tomasz Dąbal w swoim oświadczeniu napisali: „Wrzącamy naszą głęboką pogardę arcybiskupowi Cieplakowi i jego towarzyszom i domagamy się surowej kary(...)”.

31 marca wykonano wyrok śmierci na jednym z oskarżonych, prałacie Budkiewicz. Po zamordowaniu prałata komuniści ujawnili, iż kara śmierci nałożona na arcybiskupa została zamieniona na 10-letnie więzienie. Jednak pod naciskiem opinii światowej Centralny Komitet Wykonawczy podjął decyzję o wydaleniu na Łotwę ks. Cieplaka ze Związku Sowieckiego. W zamian do Rosji przybył Bolesław Bierut.

12 kwietnia 1924 abp Jan Cieplak przybył do Polski. Podróż po ziemiach Rzeczypospolitej była manifestacją patriotyzmu. Podczas pobytu w Wilnie pasterz zwrócił się do oczekujących go ludzi: „Nie jestem właściwie takim bohaterem, za którego mnie uważacie. Spełniłem tylko swój obowiązek”. Następnie wyruszył do Warszawy, Witany m. in. przez kard. Aleksandra Kakowskiego, przemówił do wiwatujących tłumów: „Stoję przed tobą, Polsko i Warszavo i cieszę się, że cię taką widzę, stolicę Polski wolnej, katolickiej, przywiązanej do tradycji naszych ojców. Jednak radosne i szczęśliwe te chwile maci mi myśl, że tam w Rosji zostawiłem tylu cierpiących, pozbawionych opieki i tylu oczekujących chwili powrotu do kraju”.

8 maja 1924 r. arcybiskup przybył do Rzymu by spotkać się z Ojcem Świętym. W Rzymie pozostał przez półtora roku.

Z Rzymu, na zaproszenie Polonii amerykańskiej wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Przez cały okres pobytu pracował ponad siły. Odwiedził miejsca w których Polacy witali go jako bohatera narodowego.

11 listopada 1925 r. został przyjęty przez prezydenta Stanów Zjednoczonych - Calvina Coolidgea.

Papież Pius XI mianował go 14 grudnia 1925 r. pierwszym arcybiskupem i metropolitą nowo powstałej metropolii wileńskiej. Ingresu do Katedry Wileńskiej nie doczekał. Zmarł 17 lutego 1926 roku w miejscowości Passaic, gdzie rezydował podczas swego pobytu w USA.

Po sprowadzeniu zwłok do Polski 16 marca 1926 r., zostaje pochowany w asyście Prezydenta RP Stanisława Wojciechowskiego w Katedrze Wileńskiej.

Powyższe uzasadnienie opracowano na podstawie dostępnych dokumentów, pism i artykułów prasowych, nie wyczerpują wszystkich argumentów uzasadniających nadanie imienia Arcybiskupa Jana Cieplaka jednemu z miejsc w naszym mieście, uważamy jednak, że są wystarczające aby w Dąbrowie Górniczej, pamięć o tak wybitnym Dąbrowianinie została uhonorowana.

Julian Marchlewski
Julian Leszczyński
Tommaso Dąbal
Włodzisław Włodzisławski